

VIKNA KOMMUNE

LANDBRUKSPLAN

2-GANGS RULLERING

Vedtatt av Vikna kommunestyre

20.06.2013

INNHALDSFORTEGNELSE

Innhold

1.	INNLEDING.....	3
2.	LANDBRUK.....	4
	2.1.1 Antall driftsenheter	4
	2.1.2 Verdiskapning.....	5
	2.1.3 Aldersfordeling og rekruttering.....	7
	2.2.1 Husdyrproduksjon	7
	2.2.2 Dyreholdet.....	8
	2.2.3 Produksjonsareal	9
	2.2.4 Størrelsen på melkevoten i Vikna	11
	2.5.1 Økonomiske virkemidler.	20
3	UTFORDRINGER OG STRATEGIER, MÅLSETTING	22
	3.4.1 Forskrift om rammer for vannforvaltningen (FOR 2006-12-15 nr 1446):	23
	3.4.2 Naturmangfoldloven (LOV 2009-06-19 nr 100):.....	25
4.	HANDLINGSPLAN / TILTAK.....	31

1. INNLEDING

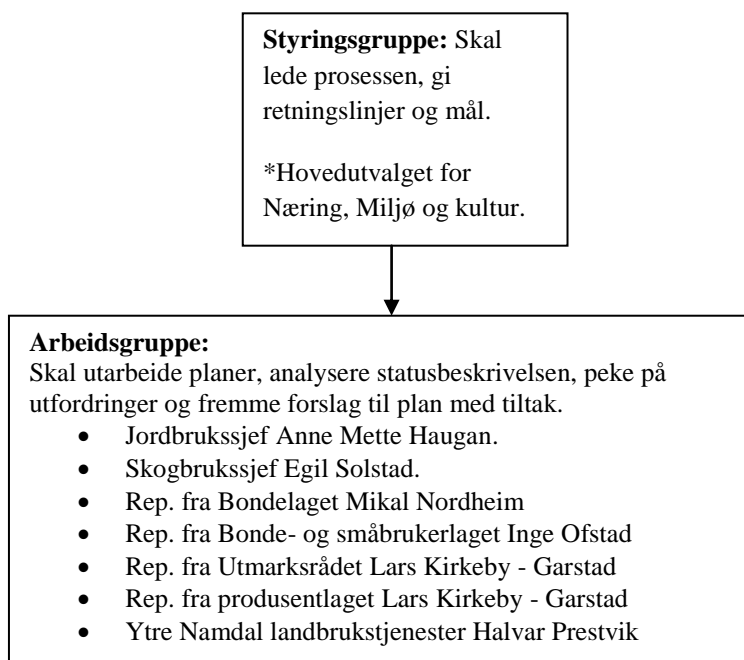
1.1 FORMÅL MED LANDBRUKSPLAN

Det ble i Formannskapetets møte den 25/2-03 bestemt at Vikna kommune skal ha en landbruksplan. Planen har som formål å være et forvaltnings- og styringsverktøy for kommunen som landbruksmyndighet, videre danner den et beslutningsgrunnlag for utviklingen av landbruket og bygdene i kommunen. I og med at vi har en landbruksplan er det også viktig at den rulleres med jevne mellomrom for å bruke den som et verktøy.

22/5-2008 ble planen vedtatt 1. gangs rulling av Vikna kommunestyre.

1.2 ORGANISERING AV ARBEIDET

Arbeidet med landbruksplanen har bestått av en styringsgruppe og en arbeidsgruppe. Noen nye personer i arbeidsgruppen har kommet inn siden sist landbruksplanen ble vedtatt. Jordbrukssjef Anne Mette Haugan har vært sekretær i gruppen og skrevet planen. Skogbrukssjef Egil Solstad har skrevet kapitlet som omfatter skogbruk.

Figur 1: Representanter i styrings- og arbeidsgruppen.

1.3 Evaluering / rulling av planen

Dette er 2. gang Landbruksplan for Vikna kommune blir rullert politisk. Landbruksplan for 2013 er revidert på statistikk og annen beskrivelse. Dette er utført av landbruksadministrasjonen i kommunen. Handlingsplanen er framkommet ved et møte på Garstad 30. januar og møte med representanter fra faglagene 12. februar 2013.

Handlingsplan / tiltakene er blitt evaluert hvert 2 år i samarbeid med involverte parter. Se vedlagt beskrevet aktivitetsoversikt for de siste 4 årene.

2. LANDBRUK

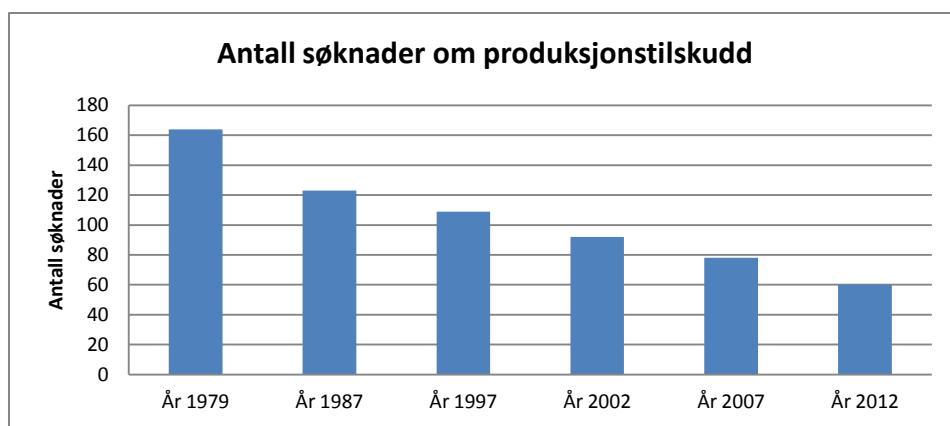
2.1 STATUS

2.1.1 Antall driftsenheter

Figur 2: Kart over produsenter som søker om produksjonstilskudd. Avmerket med lilla kryss er melkeprodusenter i kommunen, mens lilla sirkel er de som søker om produksjonstilskudd på andre ordninger enn melk.

Gårdbrukerne i Vikna ligger spredt utover hele Vikna. I tillegg er det husdyrproduksjon på tre øyer (Borga, Svinøya og Karstenøya). På disse plassene drives det hovedsakelig med utegangersau og vanlig sau. I følge kartet kan man se at det er enkelte steder i kommunen som begynner å bli få produsenter igjen. Dette spesielt på Ytre Vikna.

Figur 3. Antall søknader om produksjonstilskudd fordelt på de enkelte år (pr. 31.07)

Det ble registrert 60 søknader om produksjonstilskudd pr. 31.7.2012. Tilsvarende tall for 1979, 1987, 1997, 2002 og 2007 var henholdsvis 164, 123, 109, 92 og 78 søknader. De 10 siste årene er reduksjonen vært på ca. 40 % (dvs.34 søknader). Nedgangen i antall driftsenheter i Vikna viser samme tendens som ellers i landet, der store bruk blir større og mindre bruk legges ned. For en liten kommune som Vikna er nedgangen bekymringsfull. Jordbruket er en viktig næring for kommunen.

Det eksisterer pr. 31.07.12 tre samdrifter i Vikna kommune. I 2007 hadde kommunen åtte samdrifter, så trenden med å etablere samdrifter er fallende.

I løpet av de siste årene er det bygd og restaurert flere nye fjøs og i tillegg er det fjøs som er blitt påbygd. I alt er det 6 roboter i kommunen. Flere er i tenkeboksen hva de skal gjøre om de skal bygge nytt fjøs eller legge ned, men tendensen viser at de gårdbrukerne som er igjen satser.

2.1.2 Verdiskapning

Omsetting

Tabell 1: Omsetningstall for jordbruksprodukter levert fra Vikna bonden i 2012 sammenlignet med 2007 og 2002.

Produkt	Mengde	Ca. verdi i kr. uten tilskudd - 2002	Ca. verdi i kr. uten tilskudd - 2007	Ca. verdi i kr. uten tilskudd - 2012
Melk (levert mengde Tine)	(5 161 380 l) 2007 (5 083 445 l) 2012	17 300 000,-	18 580 968,-	23 892 192,- *1
Kjøtt – storfe Sau / lam		5 900 000,- 283 400,-	6 774 681,- 356 992,-	8 062 834,- 491 360,-
Egg		1 345 000,-	8 000 000,-	9 600 000,-
Korn	9 500 kg (2012)	300 000,-	217 043,-	21 375,- *4
Skog-tømmer		80 000,-	0,-	0,- *2
Sum førstehåndsverdi		25 124 600,-	33 929 684,-	42 067 761,-
Overføringer fra staten		19 000 000,-	18 102 491,-	16 534 660,- *3
SUM verdi		44 124 600,-	52 032 175,-	58 602 421,-

*1 levert mengde melk til Tine pr. 31/12-12 i 2012. Gjennomsnittspris ca. kr. 4,70,-. Konvensjonelle bruk fikk kr. 4,50 per liter levert melk, mens økologiske produsenter får 0,75 kr. i tillegg, dvs. kr. 5,25. Kilde: Tine, avregningskontoret.

*2 Det er ikke innrapportert noe tømmer salg i 2012. Kommunen har ikke oversikt over om det er hogget noe tømmer til eget bruk eller vedproduksjon.

*3 Overføring fra staten: kr. 13 864 200,- i produksjonstilskudd utbetalt i 2012, kr. 1 815 900,- avløsertilskudd ferie/fritid, kr. 166 200,- i avløsertilskudd – sykdom (pr. 01.12.12) og kr. 688 360,- tilskudd til regionalt miljøprogram.

*4 Levert korn fra bonde til mottaker har vært 9 500 kg. Med en målpris på kr. 2,25,-, blir verdien kr. 21 375. Dette er tall for 2011/2012 sesongen. Kilde: Statens Landbruksforvaltning. Kommunen har ingen oversikt over hvor mye av kornet som ikke blir levert og brukt i fôrproduksjonen.

Kilde: TINE midt Norge, Nortura, Midt Norge slakteri, Statens Landbruksforvaltning, private leverandører, skogetaten Nærøy kommune.

Det er totalt omsatt for kroner 58 602 421 i 2012 av jordbruksprodukter levert fra Vikna-bonden. På 10 år har omsetningen økt med nesten 25 %.

Overføringene fra staten har gått noe ned. Avløsertilskudd ved sykdom har hatt kraftig reduksjon (kr. 830 397,- fra 2007 til 2012). Dette gjenspeiler nok at vi har fått mindre antall gårdbrukere. I 2012 har vi heller ikke hatt avlingskader som vi hadde i 2007.

I forhold til antall liter melk er det levert mindre melk enn i 2007 til Tine. Det var pr. 1/12-12 5 682 219 liter melkekvote i kommunen (jfr. kapitel 2.2.4). I forhold til leveransen tyder det på at det er flere som ikke utnytter kvotene fullt ut. Det er potensial for å levere mer antall liter melk. Det at leveransen har blitt lavere, har nok årsak i at flere var i byggefasen av nye fjøs i 2012.

Tilskudd og lån fra Innovasjon Norge

I løpet av de siste 5 årene er det innvilget totalt kr. 19 815 000,- til tilskudd og lån fra Innovasjon Norge. Størst aktivitet var det i 2009, der 4 gårdbrukere fikk tilskudd og lån til nybygg av fjøs og påbygg. De to største fjøsene i Vikna har ikke fått/søkt om tilskudd og lån fra Innovasjon Norge, så det er enkelte som bygger uansett om de får støtte fra Innovasjon Norge eller ikke.

Tabell 2: Oversikt over innvilget tilskudd, rentestøtte lån og risikolån til tradisjonelt jord- og hagebruk fra 2008 til 2012 fra Innovasjon Norge (Fylkesvise BU-midler), jfr. årsrapporter fra Innovasjon Norge.

	Tilskudd (antall) *	Rentestøtte lån (antall)	Risikolån (antall)	SUM
2012			200 000,- (1)	200 000,-
2011	650 000,- (1)	1 960 000,- (1)	1 350 000,- (1)	3 960 000,-
2010			500 000,- (1)	500 000,-
2009	2 100 000,- (4)	6 785 000,- (4)	3 770 000,- (4)	12 655 000,-
2008	500 000,- (1)	2 000 000,- (1)		2 500 000,-
Sum	3 250 000,- (6)	10 745 000,- (6)	5 820 000,- (7)	19 815 000,-

*Tilskudds satsene / tilskudds grunnlag har variert de 5 årene. Kilde: Innovasjon Norge.

Ut fra tabell 2 kan man se at aktiviteten har vært stor de siste 5 år innenfor landbruksnæringen. Til sammen er det gitt ut kr. 19 815 000,- i tilskudd og lån fra Innovasjon

Norge de siste 5 årene. Det viser at noen satser stort. Dette kan man også se ut i fra kapittel 2.2.4 at gjennomsnittelig melkekvote har økt veldig de siste 5 årene.

2.1.3 Aldersfordeling og rekruttering

Tabell 3: Brukernes aldersfordeling og gjennomsnittsalder (pr. 31.07). Antall og i prosent av totalt antall brukere.

Årstall	1992	2002	2007	2012	Endring
Gjennomsnittsalder	44,71	44,36	44,6	49,4	(1992-2012)
Under 40 år	47 (40,9 %)	32 (36,8 %)	23 (31,5 %)	11 (19 %)	-22 %
40-59	49 (42,6 %)	47 (54 %)	46 (63 %)	37 (63,8 %)	21,20 %
60 år og eldre	19 (16,5 %)	8 (9,2 %)	4 (5,5 %)	10 (17,2 %)	0,70 %
Totalt	115	87	73	58	

Kilde: Produksjonssøknader pr. 31.07 de enkelte år (Statens landbruksforvaltning).

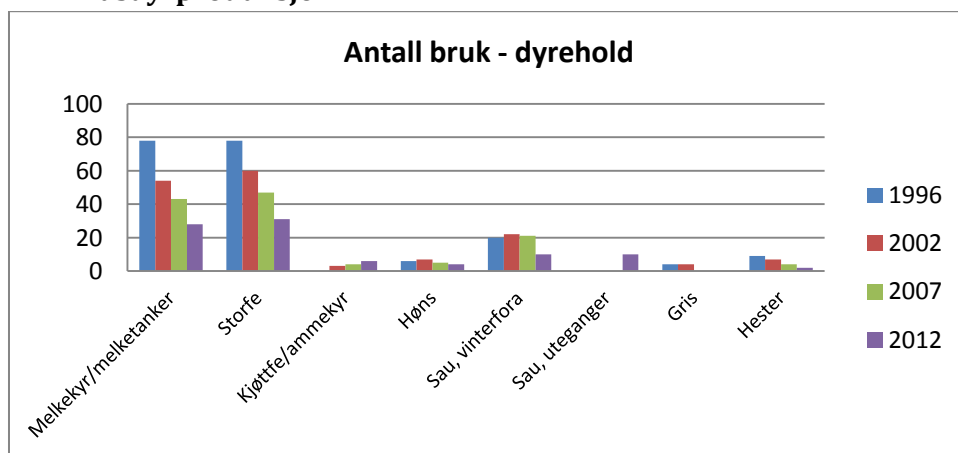
I 2012 var den gjennomsnittlige alderen blant brukerne 49,4 år (31.07.12), jfr. Tabell 3. Vikna hadde størst antall brukere innen alderssegmentet 40-59 år (dvs. 63,8%). I forhold til landsgjennomsnittet ligger den på 50 år, så Vikna sine brukere ligger akkurat på landsgjennomsnittet.

I forhold til et 10 års perspektiv har gjennomsnittsalderen gått opp med 5 år (10 %). Dette er urovekkende, og det er også urovekkende at de under 40 år reduseres ytterligere for hvert år og mens de over 60 år og eldre har økt de siste 5 årene.

2.2 BRUKSSTRUKTUR OG STØRRELSE

I Vikna dominerer produksjon av melk. Klima og topografi ligger til rette for grasproduksjon. Jorda er oppdelt i små teiger. Som en følge av strukturrasjonaliseringen er drifta lagt ned på mange bruk. Nedlegging sammen med topografi fører til at det ofte blir stor transportavstander for brukene som er i drift, og som ønsker å gjøre seg nytte av den ”ledige” jorda.

2.2.1 Husdyrproduksjon

Figur 4: Utviklingstrekk i dyreholdet i antall bruk i Vikna kommune.

*Kommentar: Tallene tar utgangspunkt i innleverte søknader om produksjonstilskudd pr. 01.01 i de enkelte år.
Kilde: Statens landbruksforvaltning.*

Ut fra figur 2 kan man se at antall bruk med melkekyr (dvs. antall melketanker) reduseres stadig. I 2012 har vi 28 melketanker /melkebruk. Fra 1996 har det skjedd en nedgang på 64 %. På 10 år har nedgangen vært på 48 %. Samdrifter (3 stk.) er medregnet, mens samdriftsmedlemmenes kvote ikke er medregnet. Er totalt 11 samdriftsmedlemmer i de 3 samdriftene.

Den samme utviklingen finner vi blant antall bruk med storfe. Siden 1996 er nedgangen på 60 %.

Eggprodusenter har hatt en nedgang på 43 % de siste 10 årene og i forhold til antall høns har også den gått ned. I 2012 var det 4 bruk med høner, men i realiteten er det bare 2 bruk som driver med eggproduksjon (Vikna egg).

For sau er antall bruk stabilt. For 2012 er det valgt å dele opp sau, vinterfora og sau, utegangersau. Dette for å få en oversikt over hvor mange utegangersau som finnes i kommunen. Men summen av vanlig sau og utegangersau gjør at antall bruk er stabilt. Det er positivt.

De siste 10 årene har vi nesten ikke hatt gris i kommunen (4 bruk i 2002) og ingen i 2012. Antall bruk med hest har gått ned. Siden 1996 har nedgangen vært på hele 78 %.

2.2.2 Dyreholdet

Tabell 4: Totalt antall husdyr i kommunen.

	1996	2002	2007	2012
Melkekyr	1009	860	884	758
Storfe	1780	1589	1514	1532
Kjøttfe/ammekyr	0	23	49	80
Høns	6028	7059	11528	9619
Sau, vinterfora	622	1128	1528	632
Sau, uteganger /vinterfora				821
Gris	44	61	0	0
Hester	13	13	16	15

*Kommentar: Tallene tar utgangspunkt i innleverte søknader om produksjonstilskudd per 01.01 i de enkelte år.
Kilde: Statens landbruksforvaltning.*

Når det gjelder dyreantallet er antall melkekyr redusert med 251 dyr (25 %) fra 1996. I en 10 års periode er antall dyr redusert med 126 dyr (12 %). Ut fra tabell 4 kan man se at antall melkekyr økte fra 2002 til 2007, men de siste 5 årene er dyreantallet redusert. I forhold til kapittel 2.2.4 er den totale melkeknoten økende, så det tyder på at hver enkel ku produserer mer melk enn tidligere.

I 1996 var det gjennomsnittlig 12,9 kyr per melkebruk/melketanker, mens i 2007 er antallet 21 dyr per bruk. I 2012 er tallet steget til gjennomsnittlig 27 kyr per bruk.

Storfe som kviger og okser har hatt en økning de siste 5 år på 1,2 %. Det kan nok tyde på at når de leier bort kvoten så fortsetter de med storfe i fjøset.

I forhold til kjøttfe/ammekyr har det også der vært en økning på 57 dyr (39 %) de siste 10 år. Dette har nok også sammenheng med at flere kutter ut melkeproduksjonen og satser på ammekyr i stedet.

Ku/storfe på beite ved Dahlavannet. Foto: Anne Mette Haugan

Sauproduksjonen har vært stabilt de siste 5 årene, mens det har blitt en økning på 10 år. I og med at man må ha en omsetning på over 20 000 kr for å søke om produksjonstilskudd, er det et par produsenter som har utegangersau i tillegg til denne statistikken, men de kommer ikke med på grunn av at de ikke søker om produksjonstilskudd.

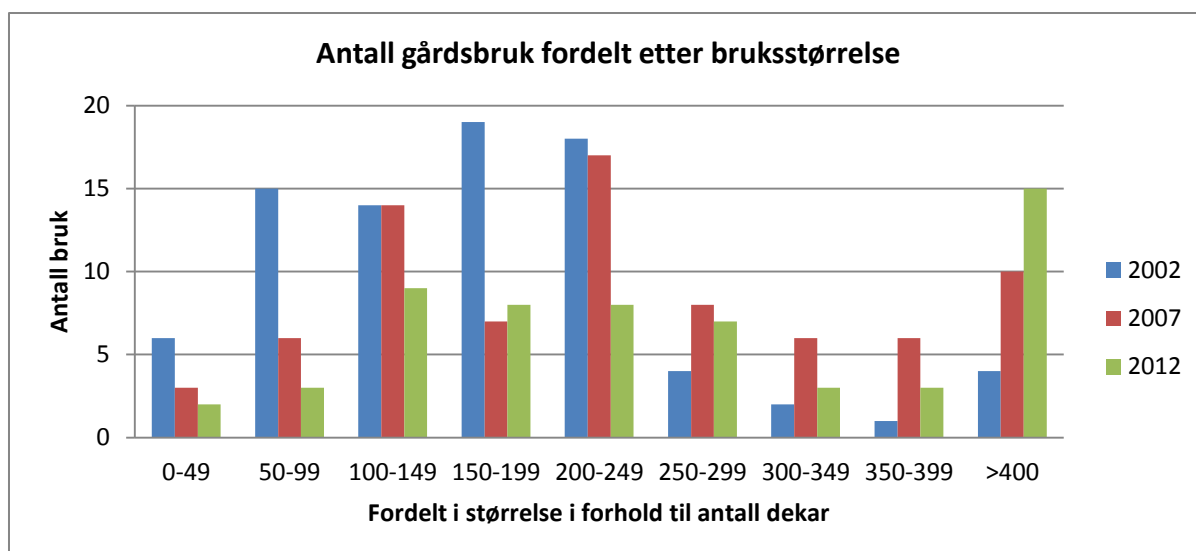

Sau på beite i et flott kulturlandskap på Kvalfjord. Foto: Anne Mette Haugan.

Innenfor hønseproduksjonen har antall høns gått ned de siste 5 år med 16 %. Dette har nok årsak til at det i 2011 ble forbudt med burhøns. Noen valgte ikke å bygge om hønhuset til det nye regelverket som kom i 2011.

2.2.3 Produksjonsareal

Gjennomsnittlig bruksstørrelse på jordbruksarealer i drift, inkl. leid areal i forhold til antall søkere om produksjonstilskudd, er i 2012 på 282,1 dekar. Tilsvarende tall i 2007 var 235 dekar og i 2002 179 dekar. På 10 år (fra 2012 til 2002) har økningen vært på ca. 37 %. Pr. 31.7.12 hadde Vikna totalt 16.926 dekar i drift. I forhold gjennomsnittlig størrelse i Nord-Trøndelag er den på 256 dekar. I forhold til Nord-Trøndelag ligger gjennomsnittlig bruksstørrelsen i Vikna høyere enn gjennomsnittstørrelsen i Nord-Trøndelag. (Statistikken er hentet fra Statens landbruksforvaltning).

Figur 5: Fordeling av antall gårdsbruk ut fra størrelse i dekar i Vikna.

(Kilde. Søknad om produksjonstilskudd pr. 31.07 de enkelte år (inkludert innmarksbeite) (Statens landbruksforvaltning).

Ut fra figur 5 kan man se at mange små bruk har forsvunnet de siste 10 årene, og det har skjedd en ytterligere vekst i bruksstørrelsen i kommunen. For 2012 ser man at hovedvekten av bruk ligger i gruppen >400 dekar, mens hovedvekten i 2007 lå i 200-249 dekar og i 2002 i gruppen 150-199 dekar. 15 bruk hadde i 2012 > 400 dekar. Dette er også i samsvar med hva som skjer på landsbasis, der flere bruk legges ned, mens de som er igjen blir større.

Tabell 5: gjennomsnittlig størrelse på brukene fordelt i forhold til eid og leid areal.

Dekar	1992	2002	2007	2012
Antall dekar eid	88,3	121,9	155	161
Antall dekar leid	35,3	56,9	80	133
Sum	123,6	178,8	234,5	294
Antall bruk	115	87	73	58
Total dekar i alt	14 215 *	15 557 *	17 115 *	17181 *

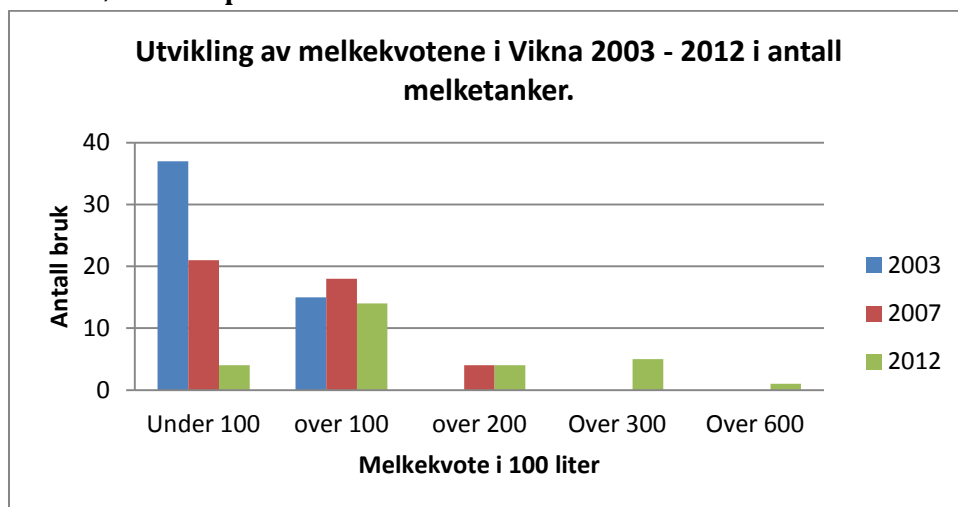
Kommentar: Tallene baserer seg på produksjonstilskuddene søknadsomgang 31.07 de enkelte år.

* inklusiv innmarksbeite. Kilde: Statens landbruksforvaltning.

Leid jord utgjorde i 2012 gjennomsnittlig per bruk ca. 45 %, jfr. tabell 5. I 2007 utgjorde leid jord prosenten ca. 34 % gjennomsnittlig per bruk og tilsvarende 31,8 % i 2002. Dette betyr at leieproblematikken i Vikna er økende. For de gårdbrukerne som leier mye jord, er dette ikke bra. For å skape utvikling på gården, bør gårdbrukerne eie mest av jorda selv. Problemet er at mange av de grunneierne som leier bort jorda, ikke ønsker å selge den.

En av årsakene til at leie jorda har økt, kan skyldes at flere samdrifter er avvirket de siste årene. Dyrkajorda blir heller utleid til den som sitter igjen med melkeproduksjonen. Denne utviklingen kan vi også se ut fra figur 5 der hovedvekten på areal > 400 dekar er økende og de gårdene som blir igjen, blir bare større og større.

2.2.4 Størrelsen på melkekvoten i Vikna

Figur 6: Fordeling av størrelsen på melkekvoten (i antall melketanker) på eiendommene i Vikna per. 1/12-12 ut fra antall liter, sammenlignet med størrelsen på melkekvoten i Vikna i 2003 og 2007. Kilde: Statens landbruksforvaltning.

Det er totalt 5 682 219 liter melkekvote i kommunen pr. 1/12-12. I tillegg til denne kvoten er det to sovende kukvoter på til sammen 152.706 liter, som ikke blir produsert. De sovende kvotene er ikke med i beregningen for gjennomsnittskvoten og statistikken generelt.

I 2007 var den totale melkekvoten i kommunen 5 174 027 liter, så den totale kvoten er økende. Per 1/12-12 er det 28 foretak (melketanker) som leverer melk i kommunen. Av disse er det 3 samdrifter på til sammen 11 medlemmer. Det er totalt 10 foretak som leier ut kvoten sin. Totalt er det 46 melkekvoter i kommunen (eksklusiv 2 sovende kvoter).

Gjennomsnittlig kvote i Vikna er 202.936 liter pr. 1/12-12. I forhold til gjennomsnittlig kvote i landet, er den på 160.000 liter, Nord-Trøndelag 169 234 liter for kvoteåret 2011/2012. Det vil si at det er større bruksenhet på Vikna enn snittet.

Det er 3 samdrifter i kommune, noe som gjør at gjennomsnittskvoten øker. Den største samdriften har en kvote på nesten 650.000 liter. I tillegg har kommunen få bruk under 100 000 liter jfr. figur 6.

I forhold til 2007 var gjennomsnittlig kvote 101.451 liter. Gjennomsnittlig kvote har økt med 50 % på 5 år.

Utviklingen i melkeproduksjon går i retning av færre, men større bruk. Mens mengden melkeprodusenter går jamt nedover, øker gjennomsnittskvoten. Etter at kvoteleie ble innført i 2009 har det blitt en reduksjon i tallet på antall samdrifter, samtidig som at flere leier seg kvote i stedet for å kjøpe.

Ut fra figur 6 kan man se at hovedtyngden av melkeprodusenter har en kvote på over 100 liter. Ut fra figuren kan man også se at det er flere foretak over 300 000 liter. Ett av foretakene ligger over 600 000 liter.

Kyr på beite. Foto: Anne Mette Haugan

Selv om antall melkeprodusenter har gått ned de siste årene, har melkeproduksjonen (kvoten) økt med 508.192 liter fra 2007 til 2012. Dette tilsvarer en økning på 9 %. Dette er en positiv utvikling for næringen.

Siden 2007 er det solgt 1 melkekvote, mens 2 foretak er lagt sovende. Siden 2009 er det totalt 10 foretak som har leid bort melkeknoten sin.

En av flere flotte kulturbeiter vi har her i Vikna ved Nygård – Ytre Vikna. Her kan man se at beita går helt ned til sjøen. Foto: Anne Mette Haugan

2.3 SKOGBRUK

Vikna kommune har et totalt landareal på 317 km². Anslagsvis er det 30 000 dekar produktivt skogareal i kommunen. Av dette er 11 000 dekar kulturskog og 19 000 dekar naturskog bestående av lauvskog og noe furuskog. I tillegg er det ca. 15 000 dekar myr.

Vikna er i hovedsak en skogreisningskommune, med unntak av en del naturlig furu er all barskog i kommunen kulturskog. Skogreisningsaktiviteten er betydelig redusert de siste årene, fram til midten av -90 tallet ble det årlig satt ut omlag 50 000 planter og tørrlagt mellom 100 og 200 dekar myr.

Det er gjort en betydelig innsats når det gjelder skogreising i kommunen. Før krigen var det noe sporadisk planting. Etter krigen ble det etablert en del fredsskogfelt for det meste av furu. Plantingen ble utført av lag og foreninger samt skoler. Første skogreisningsplan ble utarbeidet i 1954 av Herredsskogmester Tor Rognehaug og tekniker Einar Gartland. Målet var treslagskifte på 12500 dekar, 500 dekar i året i en periode på 25 år. Produksjonsevne på dette arealet var beregnet til 5300 m³/år. Skogreisningsplanen ble revidert i 1964, fram til da var det plantet 5750 dekar dvs. 575 dekar pr. år. Revidert plan gikk ut på å plante til 450 dekar årlig i en periode på 20 år.

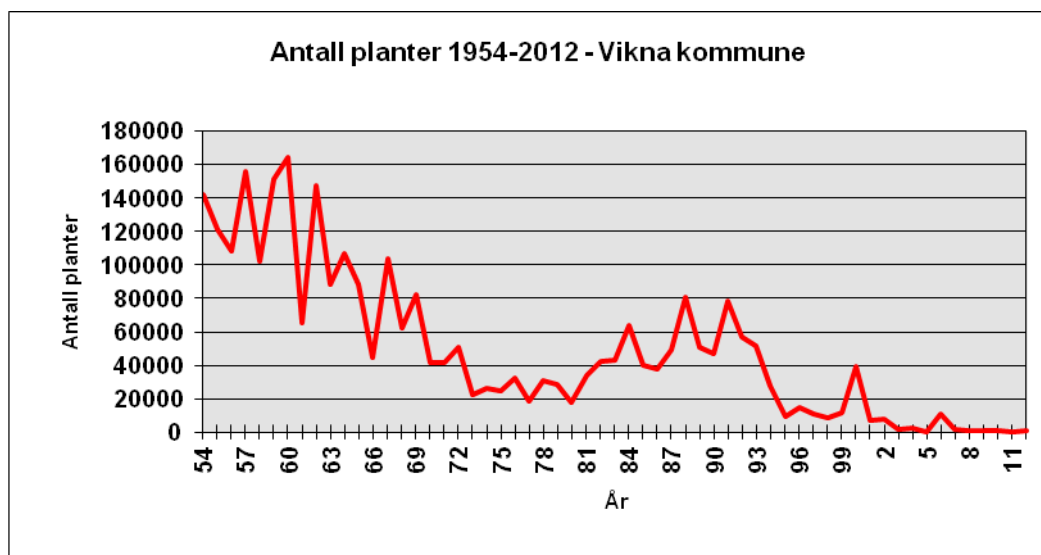

Fig. 7. Med det som er plantet før 1957 er det satt ut 3,2 millioner planter. I hovedsak norskgran, sitkagran, bergfuru og noe lutzii. Kilde skogbruksetaten.

Klimaet er sterkt kystpreget med milde vintre og kjølige, fuktige somrer. Mye åpent, nakent landskap og mye vind med bla. saltpåvirkning gjør forholdene ganske tøffe for vanlig gran. Det er derfor plantet en del sitkagran og lutzii i Vikna kommune.

Fra midten av 60-tallet dreide aktiviteten fra treslagsskifte over på grøfting og tilplanting av myr. I perioden 1957-2005 ble det grøftet 3312 dekar. Etter 2005 er det ikke registrert grøfting av myr med tanke på skogproduksjon. Fra 2006 er det innført et generelt forbud mot grøfting av myr der formålet er skogreisning.

Med det som ble plantet før 1954 er det tilplantet 11.143 dekar i Vikna kommune. Hvis gjennomsnittlig produksjonsevne settes til 0,4 kbm/daa/år gir dette en produksjonsevne på 4500 kbm/år.

Dagens aktivitet – skogkultur

Dagens aktivitet innen skogkultur er meget lav. Årsaken til dette er sammensatt og henger sammen med både rådende skogpolitikk og økonomiske rammevilkår.

Tømmerhogst på Vikna. Foto: Egil Solstad.

Avvirkning omsetning

Noen av skogreinsningsfeltene er avvirket og tilplantet på nytt. Dette er felt av både norsk gran og sitka. Hovedårsaken til at norskgranfelt er avvirket er klimaskader som følge av vind og saltpåvirkning. Sitkagrana vokser raskere og de eldste feltene har kommet opp i nyttbare dimensjoner. I de fleste tilfeller er det dimensjonen på sitkagrana som avgjør når den kan/bør avvirket og ikke nødvendigvis alderen. Sitkagrana er godkjent som konstruksjonsvirke og sorteres etter de samme kriteriene som norsk gran. Det er i dag avsetning på sitka slip/massevirke, men det er ikke avsetning på sitka sagtømmer.

Det avvirket en del ved i kommunen, først og fremst til eget bruk. I stedet for å ”importere” bjørk fra andre kommuner burde lauvskogressursen vært utnyttet bedre. Det er mulig å øke uttaket av ved vesentlig i fra dagens nivå.

Skogprosjektet i Ytre Namdal og Bindal 2011-2013

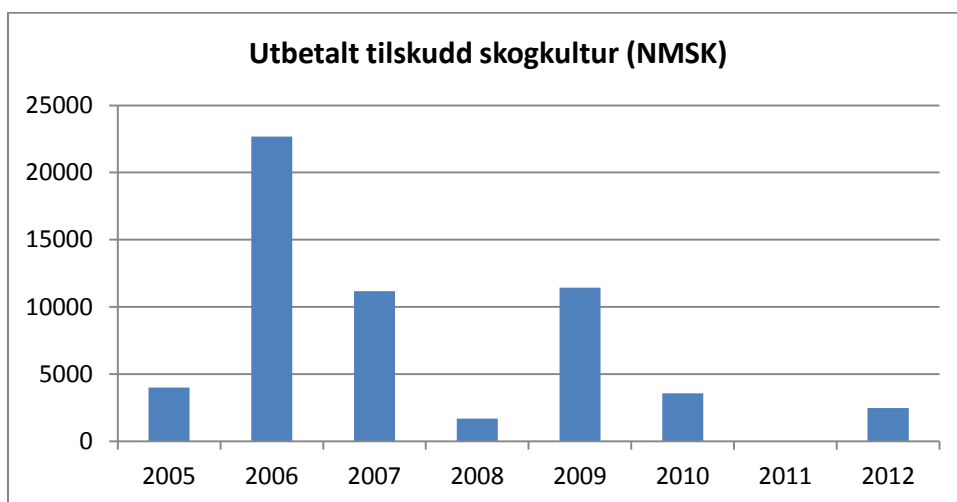
Det er gjennomført et treåring skogprosjekt i Ytre Namdal og Bindal. Det var skogeierne gjennom Foldereid skogeierlag og Bindal skogeierlag som tok initiativet til prosjektet hvor målsettingen var å øke aktiviteten og verdiskapinga i skogbruket som en oppfølging av kystskogmeldinga (2008)*. Prosjektet omfattet kommunene Bindal, Nærøy, Leka og Vikna.

Prosjektarbeidet har omfattet tradisjonelt skogbruk, og utnytting av nye muligheter i skogbruket innen klimaskogplanting og bioenergi. Vikna kommune har vært sentral i arbeidet med å få til et pilotprosjekt for etablering av klimaskoger.

Oppfordringa etter prosjektets slutt er at det tas sikte på å videreføre det regionale samarbeidet om mulighetene og utfordringene i skognæringa. Spesielt satsing på klimaskog vil bli fulgt opp videre og det blir jobbet for å få etablert et klimaskogprosjekt i Ytre Namdal.

Økonomiske virkemidler, nærings- og miljøtilskudd til skogbruket (NMSK)

Fylkesmannen fordeler midler til kommunene i forhold til aktivitetsbudsjett og tidligere aktivitet. NMSK- midlene gjelder skogkultur (planting, ungskogpleie og lignende) og administreres av kommunene. Tilskudd til skogsveg, drift o.l kommer tas fra andre midler som administreres av Fylkesmannen. Selv om det har vært en liten pott med NMSK midler som har vært stilt til disposisjon i Vikna er det flere år at midlene ikke er brukt opp. Med lav aktivitet blir potten fra fylkesmannen tilsvarende lav. Det utarbeides kommunale retningslinjer for bruken av NMSK midlene.

Figur 8. Utbetalt tilskudd skogkultur (NMSK) fra 2005 til 2012. Kilde: Skogfondsregnskapet

2.4 UTMARK

Tradisjonell utnyttelse av utmarka har bestått av sporadisk salg av fiskekort, grunneiere har jaktet selv i lag med slekt og venner. I de senere år er det etablert en del utmarkslag med en overbygning med Vikna utmarksråd. Målsettingen er å organisere hele kommunen i utmarkslag, og å øke samarbeidet om utnyttelsen av utmarksressursene i kommunen.

Det er liten tradisjon for salg av jakt i kommunen, enkelte utmarkslag selger rådyrjakt og småviltjakt. Potensialet for jaktsalg er ikke utnyttet. Mest penger ligger det i elg- og rådyrjakt.

Tilrettelegging for innlandsfiske er også et ansvar som tilligger grunneierne. Nye områder innen utmarksbasert reiseliv er salg av naturopplevelser som for eksempel det å se havørn, jfr. Flatanger. I Vikna er det mye utnyttet potensiale for slike naturopplevelser.

Inntekten fra utmarksbasert reiseliv kan på sikt føre til en akseptabel inntekt til bruket for noen. En forutsetning for å oppnå dette, er å foredle råstoffet – viltet, fisken m.m. og utvikle produkter som skreddersys definerte målgrupper i markedet. Dette betyr i praksis å redusere omfanget av kortsalg og fellingsretter uten tilleggtjenester, og i stedet utvikle pakkeløsninger er overnatting, servering, guiding m.m. kan inngå. Likevel vil det store flertallet av

produktene måtte selges til en moderat pris hvor målgruppen er ”den vanlige mann og kvinne”. Det er her det store volumet og kundemassen ligger. En økende andel av denne gruppen ønsker økt tilrettelegging, større komfort, guiding m.m. – og de er villige til å betale for det.

Elg:

Fra og med 2003 har utmarksrådet tatt utfordringen med lokal forvaltning av elg basert på utarbeidet bestandsplan for hele kommunen. En er nå inne i tredje bestandsplanperiode. For perioden 2012 – 2014 er det gitt tillatelse til felling av totalt 330 dyr i løpet av 3 år. For 2012 ble det felt 147 elger. Målsettingen er å ha en vinterbestand på 200 elg.

Vikna elgvald er delt inn i 3 jaktområder; Inner-Vikna, Mellom-Vikna og Ytre-Vikna. Jaktområdene er videre inndelt i 15 jaktfelt. Arealet som er godkjent for jakt på elg er totalt 190 925 dekar. Av dette utgjør tellende areal 61 393 dekar. Jaktfelt skal ha minimum størrelse på 1200 dekar tellende areal og må være sammenhengende.

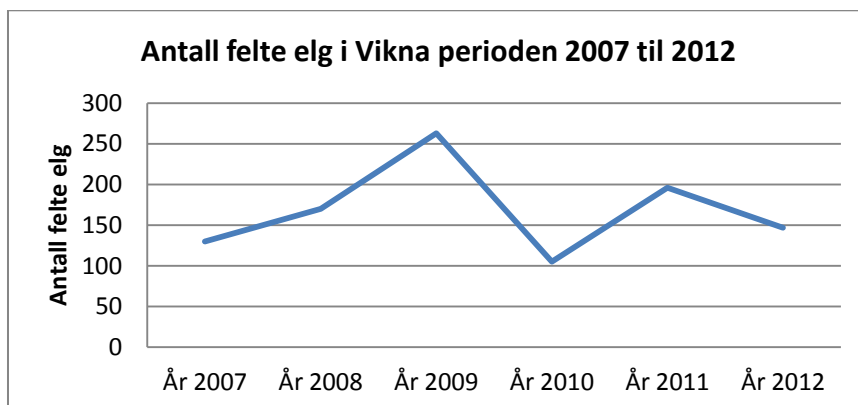
Elgstammen på Vikna skiller seg ut i forhold til resten av fylket. Vi har en stor elgstamme sett i forhold til tellende areal.

Elgkalver som ligger og koser seg.

Elg på vift. Foto: Knut Arne Valø

Figur 9: Antall felte/skutt elg i Vikna i perioden 2007 – 2012. Kilde: Hjorteviltregistret.

Ut fra figur 7 kan man se at toppen av skutt elg var i 2009. Da ble det skutt 263 elger. I 2012 ble det skutt 147 elger.

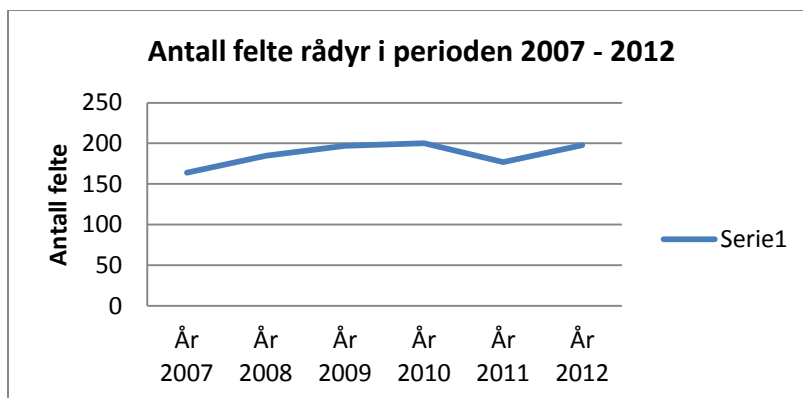
Rådyr:

I 2012 ble det felt 200 rådyr i Vikna kommune. Hovedtyngden av rettighetshavere er organisert i store rådyrvald på størrelse fra 5 000 til 22 000 dekar. Det er 20 slike vald som er godkjent som kvotefri rådyrjakt.

6 småvald har tildeling etter minsteareal på 1 500 dekar. Disse områdene utgjør til sammen ca.16.723 dekar.

Den nye Forskriften om forvaltning av hjortevilt ble fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning 10. februar 2012 med hjemmel i lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt. I forbindelse med endringer av hjorteviltforskriften må Vikna kommune endre noe på den eksisterende forvaltningen av rådyr. Etter den nye forskriften er minstearealet for kvotefri rådyrjakt hevet fra 5 000 dekar til 10 000 dekar. Det er flere vald som er under 10 000 dekar, så i løpet av 2013 må det skje en endring innenfor rådyrvaldene. Det skal jobbes med saken i 2013. Det er satt ned en arbeidsgruppe bestående av folk fra utmarksrådet, naturstyret og kommunen. Det er planer om å lage en felles bestandsplan for rådyrforvaltningen i kommunen, der det skal utarbeides mål for hvordan hjorteviltbestandene skal utvikle seg.

Framover bør det også jobbes for å motivere til å ta ut en større mengde rådyr. Per dags dato er det alt for mye rådyr. Dette også for å forebygge skader som rådyret påfører jordbruk, skogbruk, hagebruk og veifarende.

Tabell 10: Rådyravskytning de siste 5 år.

Småviltjakt:

Det finnes ikke fullstendig oversikt over arealer for småviltjakt eller statistikk for felling. Noen utmarkslag selger jaktkort på lirype, grågås og orrfugl.

Innenlandsfiske:

Vikna har et totalt ferskvannareal på 7,03 km² og 314 ferskvann i kommunen. Dette er små vann som ofte er preget av mye, men små fisk. Kommunen har en del små sjørretvassdrag. Noen utmarkslag selger fiskekort, men innteksnivået er lavt. VJFF (Vikna Jeger og Fiske forening) har aktivt jobbet med kultivering av enkelte vann.

2.5 KULTURLANDSKAPET

Kulturlandskapet er formet av menneskelig aktivitet gjennom arealbruk og ressursutnytting. Landskapstypen representerer en rekke verdier; økonomiske, økologiske/biologiske, kulturhistoriske, opplevelses og pedagogiske/vitenskapelige. Kulturlandskapet har bestandig vært i endring. Det har skjedd stadige endringer i menneskers bruk av naturressurser og dermed også hvordan landskapet er rundt oss.

De siste årene har det vært økt fokus på utmarksbeite, og flere har søkt på SMIL-midler, for å ta i bruk gammel kulturmark. Utmarksbeite har også økt ettersom dyrene må være på beite i minst 8 uker hver sommer. I de siste årene har vi også fått økt vekt på beite på grunn av at en ny tilskuddsordning har kommet – ”miljøtilskudd til jordbruket”, som administreres av Fylkesmannens landbruksavdeling. Formålet med miljøtilskuddet er å stimulere til driftsformer og driftstilpasninger som fremmer og tar vare på miljøverdier knytta til kulturlandskapet, eller redusere forurensing fra jordbruket.

Der bruk legges ned, er kulturlandskapet i ferd med å gro igjen.

Tiltakene i kulturlandskapet forutsetter at hver enkelt bruker engasjerer seg. Uten initiativ fra grunneiersiden, vil ikke en satsning på kulturlandskapet kunne gi konkrete resultater. I mange sammenhenger vil det være behov for å få tak i ildsjeler, som i tillegg til kunnskap også har lyst og anledning til å være pådrivere.

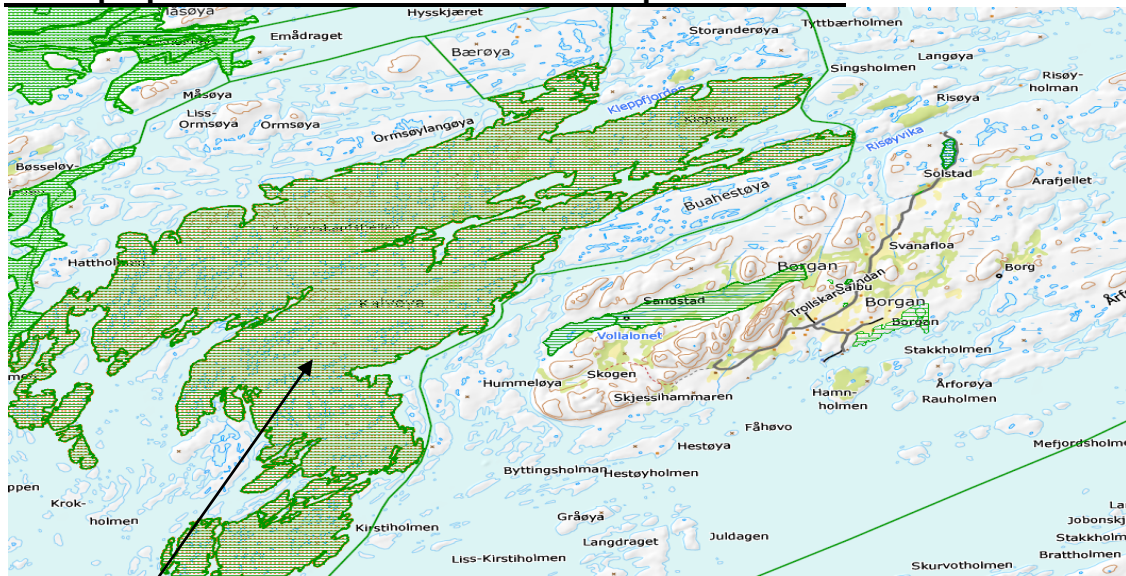
For veiledningstjenesten vil det være viktig å motivere og informere, samtidig som en har oversikt over positive stimuleringsstiltak.

I Vikna er det mange verdifulle kulturmarkstyper, bla. Kystlynghei, strandeng og slåtteeeng. Vikna kommune ble ferdig med feltregistrering av biologisk mangfold sommeren 2003.

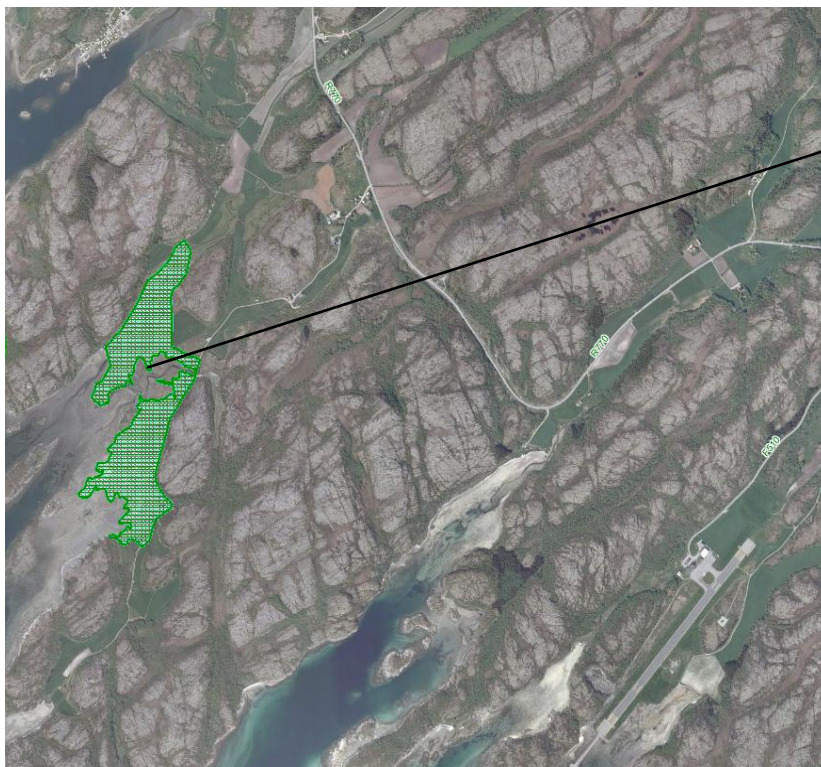
Flott kulturlandskap på Belsenget som beites med sau – Ytre Vikna. Foto: Anne Mette Haugan

Eksempel på områder som er vurdert til å ha spesiell verdier:

Figur 11: Kart over det nasjonale viktige kulturlandskapet på Kalvøya utenfor Borgan.

- Kalvøya - (flere viktige naturtyper som for eksempel rik kystlynghei). Området er kartlagt som nasjonal verdi (A-verdi). Deler av Kalvøya er inngjerd til utegangersau. Prosjektet er støttet både av kommunen via SMIL-midler og SNO (Statens Naturoppsyn).

Dekkerhusvågen – en nasjonalt viktig strandeng (A-område) område som er gjerdet inn til storfe. Prosjektet er støttet av kommunen via SMIL-midler. Det er også støttet med midler for oppsett av infoskilt og benker (per i dag ikke utsatt enda) til bruk for allmennheten.

Figur 12: Kart over det nasjonale viktige kulturlandskapet på Dekkerhusvågen.

- Kråkøya – Kråkøya har flere viktige naturtyper av regional verdi (B-område). Øya blir beitet i dag, og når Kråkøya skal utbygges er det snakk om å gjerde ut det område som kan brukes til beite/friluftsområde.
- Borgan – flere viktige naturtyper av regionalt verdi (B-område og C-område). Områdene blir beitet av skotts høylandsfe, uteganger- og vanlig sau.

- Karstenøya- flere viktige naturtyper av regionalt verdi (B-område). Øya blir beitet med utegangersau i dag.
- Lauvøy Hestøya - flere viktige naturtyper av regionalt verdi (B-område). Øya blir beitet av utegangersau.
- Bergsnov - flere viktige naturtyper av regionalt verdi (B-område). Området beites i dag av utegangersau.
- Setenøy/Sund – strandeng av regionalt verdi (B-område). Området beites med storfe i dag.
- Hestøya- naturbeite av regionalt verdi (B-område). Området beites med sau i dag.
- Valøya – strandeng av regionalt verdi (B-område). Området beites med storfe i dag.
- Ulsund - strandeng av regionalt verdi (B-område). Området beites med storfe i dag.
- Sandvikodden – kalkrike enger av regionalt verdi (B-område). Området beites med storfe i dag.

Alle disse områdene er viktige å beite for å bevare den verdifulle kulturmarkstypen som finnes. Dette for at vi skal hindre gjengroing. I Vikna har vi også mange andre lokale områder /innmarksbeiter som er verdifulle i kulturlandskapet.

Strandenga på Dekkerhusvågen av nasjonal verdi.
Foto: Steinar Johansen.

Kystlynghei på en av holmene som det beites med utegangersau. Her i blomstringsperioden.
Foto: Dag Roar Opdal.

2.5.1 Økonomiske virkemidler.

Areal- og kulturlanskapstilskudd (AK-tilskudd), er det viktigste tilskuddet bonden får for å opprettholde kulturlandskapet, og det viktigste produksjonsuavhengige virkemiddelet over jordbruksavtalen. AK-tilskudd blir gitt til drift og beiting av jordbruksareal.

I tillegg kan bonden søke på miljøtilskudd til jordbruket for de som oppfyller visse kriterier. Formålet med miljøtilskuddet er å stimulere til driftsformer og driftstilpasninger som fremmer og tar vare på miljøverdier knytta til kulturlandskapet, eller redusere forurensing fra jordbruket. Denne ordningen ble introdusert for hele landet fra 2005 og det ble foretatt rullering i 2009.

De enkelte ordningene innenfor miljøtilskuddet:

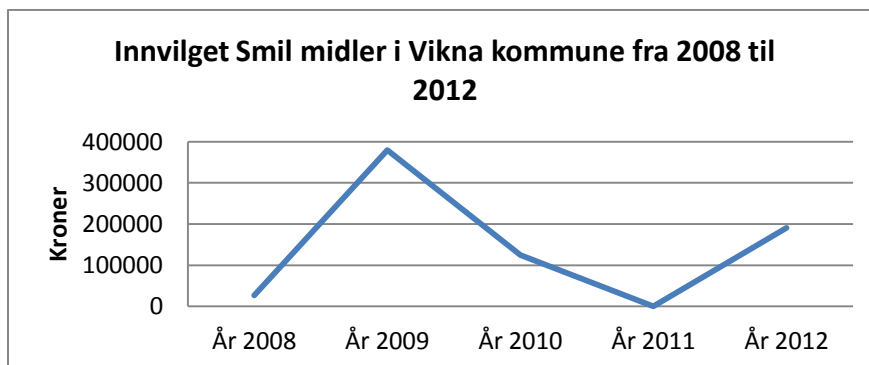
- Miljøtilskudd til organisert beitebruk.

- Miljøtilskudd til bratt eller vegløst jordbruksareal.
- Miljøtilskudd til miljøvennlig drift av ugjødsla gammel kulturmark med varig grasdekke.
- Miljøtilskudd til seterdrift med melkeproduksjon.
- Miljøtilskudd til skjøtsel av kystlynghei.
- Miljøtilskudd til skjøtsel av kulturlandskap med dokumenterte verdier (A- og B- områder kartlagt etter biologisk mangfold).

I tillegg kan enkelte gårdbrukere søke om midler på spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL) – ordningen. Formålet er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensingen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Tilskuddsprosenten varierer mellom de ulike ordningene.

De enkelte ordningene innefor SMIL- ordningen:

- § 4 Tilskudd til planleggings- og tilretteleggingsprosjekter.
- § 5 Tilskudd til kulturlandskapstiltak og forurensningstiltak.
 - Kulturlandskapstiltak. Omhandler tiltak som ivaretar biologisk mangfold og gammel kulturmark, og som tilrettelegger for økt biologisk mangfold.
 - Tiltak som tilrettelegger for større tilgjengelighet og opplevelser i landskapet, og som holder verdifulle områder åpne.
 - Tiltak som ivaretar kulturminner og kulturmiljøer, inkludert freda og verneverdige bygninger gjennom skjøtsel, vedlikehold og istandsetting.
 - Investeringsstiltak som fremmer organisert beitebruk.
- Forurensningstiltak
 - Særskilte bygningsmessige miljøtiltak i eller i tilknytning til eksisterende driftsbygning eller driftsopplegg.
 - Utbedring og supplering av hydrotekniske anlegg, herunder graving av åpne kanaler til erstatning for eksisterende lukka avløp.
 - Miljøplantinger og økologiske rensetiltak.
 - Omlegging av drift med åpen åker til mer miljøvennlig og ekstensiv planteproduksjon på spesielt erosjonsutsatt arealer.

Figur 13 : Oversikt over innvilget SMIL (spesielle miljøtiltak i landbruket) i Vikna fra 2008 til 2012.
Kilde Fylkesmannens landbruksavdeling.

Ut fra figur 11 kan man se at den største aktiviteten på Smil-midlene var i 2009. I 2009 ble det innvilget tilskudd til områdeprosjekt på Ryum. Områdeprosjektet førte til at det ble mange enkeltsøknader. Figuren viser derimot at aktiviteten er på tur opp etter ingen innvilgninger i 2011. Dårlig bemanning på landbrukskontoret pga. permisjoner er årsaken til lav aktivitet i 2008 og 2011.

3 UTFORDRINGER OG STRATEGIER, MÅLSETTING

3.1 INTERNASJONALE AVTALER

Internasjonale forhold har økende betydning for landbruk og handel med matvarer.

EØS-avtalen: ”Avtalen om det økonomiske samarbeidsområdet”, har til hensikt å legge opp til økt samhandel med jordbruksvarer mellom tidligere EFTA-landene (Bl.a. Norge) som ikke ble med i EU i 1995, og EU-landene. Denne avtalen setter en del begrensninger blant annet med bearbeide landbruksvarer og veterinære spørsmål, men Norge står i prinsippet fritt til å ha sin egen nasjonale landbrukspolitikk.

WTO-avtalen: Er en videreføring og utvidelse av GATT-avtalen, og målsettingen er å bygge ned eksisterende handelshindringer. Avtalen trådte i kraft i 1995 og 144 land er tilsluttet avtalen. Landbruksavtalen i WTO legger rammebetingelser for den nasjonale landbrukspolitikken gjennom forpliktelser og rettigheter på tre områder: markedsadgang, internstøtte og eksportsubsidier. Dette har betydning for en stor gruppe norske bønder. WTO vedtar regler for verdenshandelen og har som formål å bygge ned handelshindringer, som for eksempel toll. Et av hovedmålene er å liberalisere den internasjonale handelen med matvarer.

EU-landenes interne landbrukspolitikk: Det vil være en utfordring for landbruket i Nord-Trøndelag hvis vi skulle bli medlem av EU. Et medlemskap vil medføre store omstillinger i primærnæringene og avlede virksomheter. Videre vil mulighetene til å føre en nasjonal landbrukspolitikk bli minimal. Et EU-medlemskap vil føre til lavere korn- og kjøttpriser.

3.2 NASJONALE MÅLSETTINGER

Meld. St. 9, (2011-2012) Landbruks- og matpolitikken – ”Velkommen til bords”

Stortingsmelding nr. 9, 2011-2012, ble vedtatt i Stortinget 12.4.2012. Befolkningsvekst, klimaendringer, press på naturressurser og stigende råvarepriser de siste årene har gjort matsikkerhet til et høyaktuelt og stadig viktigere tema nasjonalt og internasjonalt.

Korte trekk i Meld. St. 9, det skal satses på:

- Viktigste målet og budskapet i den nye landbruks- og matmeldinga, er at vi skal øke matproduksjonen i Norge, i takt med etterspørselen til en økende befolkning. All mat i Norge skal være trygg. Plante- og dyrehelse, god dyrevelferd er grunnlaget for både mattrygghet og en kostnadseffektiv og bærekraftig matproduksjon.
- Redusere avstanden mellom matprodusenten og forbrukeren.
- Fortsatt sterkt importvern.

- Økt rekruttering av ungdom. Det mest avgjørende for å rekruttere ungdom inn i næringen og holde i gang produksjonen, er å øke innteksnivået
- Norsk landbruk skal styrkes og bidra til sysselsetting og bosetting i hele landet, både gjennom tradisjonelle næringer og bydenæringer.
- Sterkere fokus på vern av dyrka jord. For å nå målet om økt matproduksjon og et mer klimavennlig jordbruk må arealressursene beskyttes gjennom å hindre nedbygging og gjengroing av dyrket og dyrkbar matjord, kvaliteten på jorda forbedres, arealproduktiviteten økes og det må fortsatt dyrkes nye jord.
- Klimaendringene og mangel på mat er to av de største utfordringene verden står overfor. Disse problemene må løses samtidig. Det forutsetter at naturen er i balanse. Landbruket må kutte sine utslipp gjennom langsiktig ressursforvaltning, mer jordvern, produksjon av fellesgoder og ivaretagelse av naturmangfoldloven.
- En stor økning i norsk matproduksjon. Det skal legges vekt på bruk av norske ressurser. Det skal fortsatt satses på økologisk produksjon.

3.3 LOKALE MÅLSETTINGER

Fylkets målformulering i strategisk plan for landbruket:

”Landbruket i Nord-Trøndelag må videreutvikles som ei framtidretta næring, og gjennom fokus på levende bygder, naturforvaltning og verdiskaping, skal landbrukets betydning styrkes så vel regionalt som nasjonalt.

Handlingsplan for landbruket i Vikna kommune:

I september 1994 ble det laget en handlingsplan for landbruket i Vikna kommune. Et av hovedmålene der er:” I Vikna skal vi sikre og videreutvikle næringslivets konkurranseevne med hensyn til lønnsomhet, kompetanse og nyskaping. Dette skal gi basis for skaping av nye arbeidsplasser innenfor eksisterende og nye næringer i privat og offentlig sektor”.

3.4 NYE LOVENDRINGER

3.4.1 Forskrift om rammer for vannforvaltningen (FOR 2006-12-15 nr 1446):

Vann er en livsnødvendig ressurs for alle. Vi har mye rent vann i Norge, men ikke alt vannet har like god kvalitet.

Dette er de viktigste årsakene til dårlig vannkvalitet:

- forurensning som forsuring, overgjødning og spredning av miljøgifter
- fysiske endringer som vassdragsregulering, hindringer som for eksempel veier og jernbaner, og grøfting og andre tiltak som styrer vannet i kanaler
- biologiske påvirkninger som fremmede fiskearter, rømt oppdrettsfisk og lakselus

Vannforskriften setter krav til medvirkning i faglige vurderinger, beslutninger og gjennomføring av tiltak for å oppnå god miljøtilstand i vannforekomstene. I arbeidet under vannforskriften skal vannforvaltningen vurdere miljøtilstand og menneskeskapte påvirkninger i forhold til miljømålet om god økologisk tilstand i vassdrag, kyst og grunnvann.

Vikna er med i vannområdet Ytre Namdal og Ytre Namsen. Ytre Namdal vannområde består i hovedsak av kommune Nærøy, Vikna og Leka. En av hovedutfordringene dreier seg om ferskvannsforekomster som trues av overgjødsling og eller gjengroing, primært som følge av avrenning fra landbruksvirksomhet.

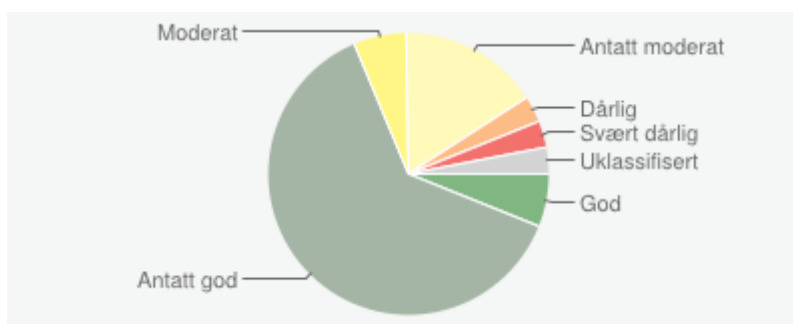
Registrerte vannforekomster i Vikna (Kilde: www.vann.nett.no)

	Antall	km ² /km
Elver og bekkefelt:	9	239,2
Innsjøer:	7	0,92
Kystvann:	16	2672,91
Brakkvann:	0	0
Grunnvann:	0	0
Antall vannforekomster totalt:	32	2913,02

Tilstand i Vikna

Økologisk tilstand, alle

Tilstand	Antall	Prosent
Svært god	0	0
Antatt svært god	0	0
God	2	6,2
Antatt god	20	62,5
Moderat	2	6,2
Antatt moderat	5	15,6
Dårlig	1	3,1
Antatt dårlig	0	0
Svært dårlig	1	3,1
Antatt svært dårlig	0	0
Uklassifisert	1	3,1

Miljøtilstand bestemmes på bakgrunn av overvåkingsdata. Antatt tilstand baseres på en faglig vurdering av informasjon om påvirkninger eller utilstrekkelige overvåkingsdata. Kilde: www.vann-nett.no

Tilstand i Vikna – risikovurdering

Se vedlagt kart over Vikna kommune over risikovurdering (Vedlegg 1). Kilde:

Kyr som beiter ved Ulsundbekken på Ytre Vikna.

I forhold til kartet som er vedlagt er det de områdene som er rød og gul, som vurderes som risiko områder. Dette er områder som må oppfølges. I forhold til tilstand i Vikna og kartet er de fleste elver og innsjøer i god tilstand i kommunen.

Ulike områder vurdert etter risikovurdering; mulig risiko og risiko for at miljømålet ikke nås innen 2021 i henhold til vedlagt kart:

1. Rørvik havn – høy risiko i og med at det er stor aktivitet på havna.
2. Klumptjønna – høy risiko. Økologisk tilstand i dag er moderat ut fra vurderinger.
3. Sørvatnet – høy risiko. Økologisk tilstand i dag er moderat i forhold til målinger.
4. Laugen – høy risiko. Økologisk tilstand i dag er moderat ut fra vurderinger.
5. Lissvatnet – høy risiko. Økologisk tilstand i dag er antatt dårlig.
6. Osabekken – høy risiko. Økologisk tilstand i dag er svært dårlig i forhold til målinger.
7. Ulsundbekken – høy risiko. Økologisk tilstand i dag er moderat i forhold til målinger.

For å nå miljømålet i 2021, må alle disse 7 områdene oppfølges og det må settes inn ulike tiltak.

3.4.2 Naturmangfoldloven (LOV 2009-06-19 nr 100):

Naturen skal forvaltes slik at planter og dyr som finnes naturlig, skal sikres i levedyktige bestander. Vi skal også ta vare på den variasjonen som finnes i naturtyper, landskap og geologi.

Alle har ansvar for naturmangfoldet

Alle typer inngrep i naturen kan true naturmangfoldet. Vi må derfor alltid vurdere konsekvensene av inngrep som for eksempel større veier eller nye boligområder.

De to viktigste lovene for å ta vare på naturmangfoldet er naturmangfoldloven og plan- og bygningsloven. Naturmangfoldloven pålegger myndighetene å vurdere tiltak når naturen er truet.

Truede arter og naturtyper

Det finnes omkring 2000 truede arter i Norge. Myndighetene utarbeider handlingsplaner og setter i verk tiltak for å sikre at artene overlever, og de overvåker bestandene.

I alle kommuner kartlegges de områdene som er viktigst for naturmangfoldet. Det utarbeides nasjonale oversikter, såkalte rødlistene, over arter og naturtyper som er truet av utryddelse. Noen av de truede artene og naturtypene blir utpekt som «prioriterte arter» eller «utvalgte naturtyper». Disse får spesiell beskyttelse i forskrifter til naturmangfoldloven, og de får egne handlingsplaner med nødvendige tiltak for å sikre at artene overlever.

Lovens formål

Ved søknader som skal behandles etter ulike lovverk som jordloven, skogloven, plan og bygningsloven må søknadene i tillegg vurderes etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12.

§ 1. (lovens formål)

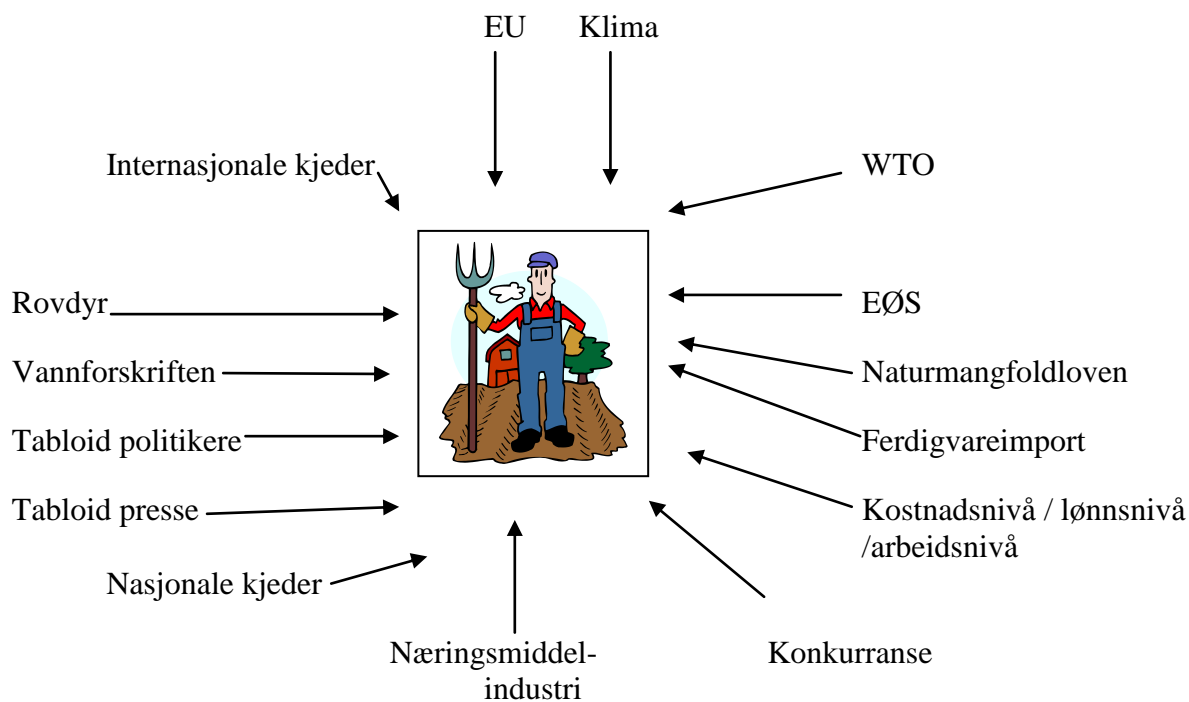
Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

3.5 UTFORDRINGER

Landbruket i Vikna som ellers, er inne i ei tid, hvor kravet til omstilling og tilpasning er viktig. Landbruket står overfor en situasjon der produksjonen begrenses av kvoter og markedet øver et prispress på produktene. Det tradisjonelle landbruket vil imidlertid fortsatt være basisen for bosettinga på bygda også i framtida.

Bonden møter stadig større utfordringer, og det har skjedd store endringsprosesser de siste årene. Stadig flere velger å selge kvoten og begynne med annet arbeid innenfor andre næringer. Utviklingen de siste ti årene, viser at flere gårdbrukere velger andre inntektskilder. Denne trenden er skummel, og dette er noe som må gjøres noe med.

I henhold til figur 12 møter bonden angrep både fra internasjonale avtaler og andre utfordringer som rovdyr, presse, næringsmiddel industri, konkurranse tilsyn, ulike lovverk og kostnadsnivå. Alle disse har en innvirkning på bonden, og er avgjørende på om han ønsker å drive videre eller ikke.

Figur 14: Angrep fra alle kanter

3.6 KULTURLANDSKAP OG MILJØUTFORDRINGER I VIKNA

Fylkesmannens landbruksavdeling i Nord-Trøndelag m.fl. har i de senere årene utarbeidet ulike handlingsplaner og strategiplaner for arbeidet med kulturlandskap og miljøutfordringer i Nord-Trøndelag. Planene gir oss retningslinjer for hvordan vi i kommunen kan jobbe med kulturlandskap og miljøutfordringer.

Ved overføring av myndighet til kommunene for disse midlene utarbeides det tiltaksstrategier, dvs. prioritering av søknader for de enkelte år. De kommunevise tiltaksstrategiene vil være kommunens hovedinformasjon til Fylkesmannen med forslag til tilskuddsrammer og budsjettert aktivitet på de ulike formål. Tiltaksstrategiene rulleres årlig.

Miljøutfordringer i Vikna kommune

Kommunens mest verdifulle og prioriterte kulturmiljø/kulturlandskapsområde, økologiske og kulturhistoriske verdier må sikres mot store endringer og ødeleggelse.

I Stortingsmelding nr. 29 (1996-97) ”Regional planlegging og arealpolitikk” og Stortingsmeldning nr. 58 (1996-97) ”Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling”, er det presisert at følgende premisser skal tillegges større vekt i planlegging generelt: Biologisk mangfold, jordvern, kulturlandskap, landskapsbilde og estetikk. Det er viktig at kommunen påser at verdifulle kulturminner, kulturmiljøer og landskapselementer i tillegg til jordvern, blir ivaretatt ved arealplanlegging og utvikling i kommunen. Plan og bygningsloven er et godt redskap for å synliggjøre verdiene i kulturlandskapet som ressurser for kommunen, og for integrering av kulturlandskaps hensyn i arealplanlegging.

Følgende forhold vektlegges:

A) Bevaring av biologisk mangfold og kulturhistoriske verdier i gamle beitemarker

Det har vært nedgang i beiteareal i forhold til fulldyrka eng. De gamle beitemarkene som finnes er truet av omdisponering, igjengroing, intensivering av driftsformene. Dette får følger for biologisk mangfold, kulturmiljø og landskapsbilde (Framstad & Lid 1998). De gamle beitemarkene er viktige livsmiljøer for dyr, insekter, sopp, planter og mange av dem krever skjøtsel og aktiv bruk for å bevares. Den gamle beitemarka er dermed en viktig del av vår kulturarv.

Vikna har større områder verdifull kystlynghei, som bør taes vare på. Kulturmarkstypen kystlynghei er beitemark som er dominert av røsslyng. Kystlyngheien finnes kun innenfor sterk oseanisk seksjon. Sterk oseanisk seksjon strekker seg som et smalt belte langs kysten fra Sørlandet og opp til Lofoten og karakteriseres av kystlynghei. Kommunen har både et nasjonalt, men også et internasjonalt ansvar å ta vare på kystlynghei og den kulturarven som det representerer. Kalvøya og Sør-Gjæslingan i Vikna kommune er spesielt prioritert som en nasjonal verdi (Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Handlingsprogram STILK-2000).

- *Manglende kunnskap om skjøtsel av gammel kulturmark for ivaretagelse av biologisk mangfold.*

Kunnskapen blant bøndene er i dag generelt svært mangelfull på skjøtsel av gammel kulturmark. Det er i senere årene utarbeidet en del skjøtelsplaner og prosjektoppgaver (på Kalvøya) som har ført til at kunnskapen har blitt noe bedre, men kunnskapen om miljø og kulturlandskap må styrkes. Det er behov for opplæring i skjøtsel og generell informasjon.

- *Veiledning av gårdbrukerne ved ivaretagelse av gammel beitemark.*

Det er viktig å formidle til den enkelte gårdbruker hva driftsformens betydning har for ivaretagelse av de biologiske verdier knyttet til gamle beitemarker. Målet er at tilskuddet skal bidra til ivaretagelse av biologisk mangfold, sikring av kulturhistoriske verdier og et variert landskapsbilde. I 2003 ble kartleggingen av biologisk mangfold i Vikna kommune ferdig, og det er i denne forbindelsen viktig å gi gårdbrukeren tilbakemelding/veiledning over viktige områder. Hva bør gårdbrukeren gjøre for å bevare området. Det må oppfordres til å søke på SMIL-midler, noe som delvis er gjort gjennom arbeidet med miljøplaner i kommunen.

B) Tilrettelegging for ferdsel i kulturlandskapet.

Gamle ferdselsårer representerer store verneverdier. Generelt er en rekke gamle veifar, ferdselsveier, stier osv. blitt borte på grunn av opphør i drift eller endret arealbruk. Disse veifarene representerer opplevelsesverdier, kunnskapsverdier, nytteverdier og biologisk verdier med betydning for bevaring av artsmangfoldet.

I Vikna kommune er utfordringen å ta vare på de gamle ferdselsveiene som enda eksisterer, eksempel på hvor gammel ferdselsvei finnes: Ryum og Lauvøya, og stier som gjør at folk kan vandre i kulturlandskapet.

C) Restaurering av freda og verneverdige bygning og kulturminner/kulturmiljø.

En utfordring ved tildeling av tilskudd til freda og verneverdige bygninger er å bevare bygningenes egenart og restaurere i tråd med gammel byggestil og tradisjon. Det er det antikvariske prinsippet som skal gjelde ved tilskudd til freda og verneverdige bygninger.

I Vikna er de gamle husene registrert igjennom SEFRAK registrering. De fleste gamle verneverdige husene ligger på Sør-Gjæslingan, Rørvik området og noen på Borgan.

➤ *Utfordringer – å få tilgang til håndverkere med spesialkompetanse.*

Innenfor antikvariske vedlikehold av freda og verneverdige bygninger legges det i større grad vekt på tradisjonell utførelse og tradisjonelle råmaterialer ved restaurering og nødvendig fornying. Uten kunnskaper knytt til arbeidsteknikker, til råmaterialer og til selve arbeidsprosessen vil en ikke få et fullgodt kulturminnevern.

D) Utfordringer innenfor miljøtiltak.

En av utfordringene i Vikna er vinderosjon, og leplanting er et aktuelt tiltak. Fangdammer og hydrotekniske anlegg for å hindre forurensing fra jordbruket er også aktuelle tiltak i Vikna.

Miljøtiltak er et tiltak som er forholdsvis lite benyttet i Vikna. En utfordring for oss i kommunen er å informere om ordningen. Det er delvis gjort igjennom arbeid med miljøplan i 2003, men det bør informeres videre. Manglende kunnskap på området er også en utfordring for oss i kommunen. Det trengs spesiell kunnskap på området for å kunne planlegge leplantinger, fangdammer m.m. Fylkesmannens landbruksavdeling og forsøksringen må være en viktig samarbeidspartner for å veilede brukerne.

E) Arbeidet med skogbruk.

Utfordringene innenfor skogbruk i Vikna kommune:

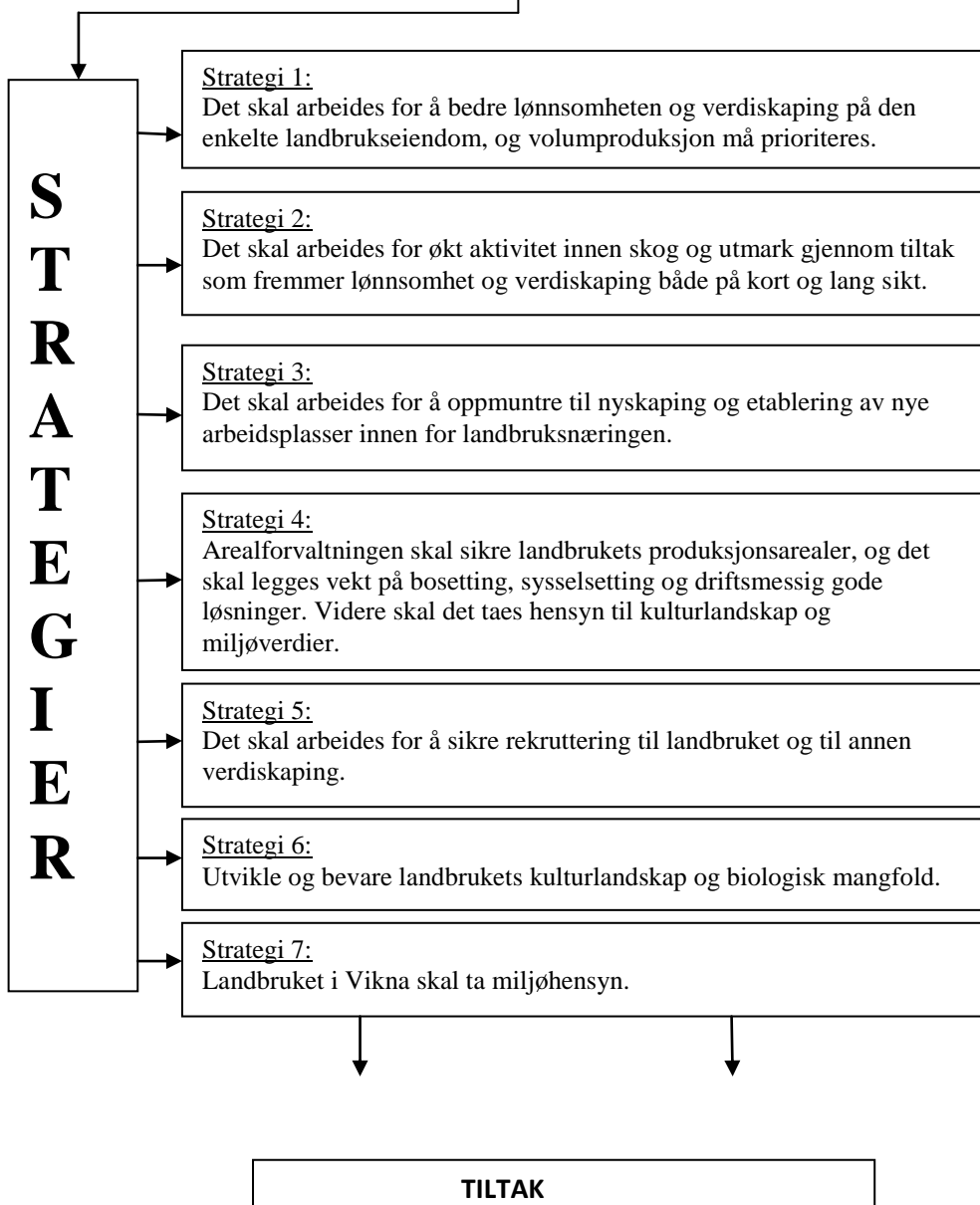
- Følge opp og ta vare på de investeringene som er gjort i forbindelse med skogreisning i kommunen (ungskogpleie, gjødsling, grøfterensk, tynning).
- Økt lokalt utnyttelse av skogressursene gjennom lokalt sagbruk og vedproduksjon.
- Skogens betydning i forhold til vilt, klima, miljø og landskapsbilde i en kystekspontert kommune som Vikna.

HOVEDMÅL LANDBRUK

Landbruket i Vikna skal videreutvikles til en livskraftig og framtidsretta næring gjennom å utnytte lokale ressurser og muligheter vi har i Vikna.
Landbruket i Vikna skal fortsatt være et satsningsområde.

DELMÅL

- Vikna kommune skal styrke sin andel av tradisjonell landbruksproduksjon.
- Utvikle andre tradisjonelle produksjoner og nye landbrukstilknnyta produksjoner.
- Aktiv utnyttelse av skog- og utmarksressursene som gagnar både grunneiere og allmennheten.
- Landbrukets kulturlandskap med freda og verneverdige bygninger skal ivaretas.
- Landbruket skal være med å bidra til spredt bosetting i kommunen.

4. HANDLINGSPLAN / TILTAK

Tiltak for å forbedre situasjonen i landbruket i Vikna kommune. Tiltakene er utarbeidet av arbeidsgruppa for landbruksplan representert ved representanter fra næringa selv, kommuneadministrasjon og fra et grendemøte på Garstad vinteren 2013.

Tiltakene tar utgangspunkt i overordnede strategier. Noen gamle tiltak er fjernet og noen nye tiltak er kommet inn i forhold til de vedtatt landbruksplan i 2004 og 2008.

Strategi 1: Det skal arbeides for å bedre lønnsomheten og verdiskapingen på enkelte landbrukseiendom, og volumproduksjon må prioriteres.

Nr.	Tiltak	Formål	Innhold	Ansvar	Kostnad/ finans	Gjennomf.
1.1	Tilby kurs og veiledning i etablering av maskinsamarbeid	* Redusere kostnadene. Dyrt å eie store maskiner. * Etablere flere maskinlag i kommunen.	* Kartlegge interessen for å få med flere på maskinsamarbeid ved spørreskjema. * Informasjonsmøte for alle. * Ut på befaring for å synliggjøre maskinparken. Hvordan utnytte masinparken enda bedre.	Landbrukskontoret Norsk landbruksrådgivning, Faglagene.	Ordinær budsjett, faglagene.	2013 - 2014
1.2	Meldingsbladet "Jord og skog"	Økt informasjon og kunnskap	*Meldingsblad for produsenter innen jord- og skog. *Utgi 2 meldingsblader pr. år.	Landbrukskontoret.	Ordinær budsjett.	Hvert år.
1.3	Informasjonsmøter fra landbrukskontor.	Faglig oppdatering, informasjon.	*Møter etter behov der enten land.kontr. har møtet selv eller leier inn fagfolk.	Landbrukskontoret.	Ordinær budsjett.	Hvert år.

			*Vinteren 2013 ble kjørt et møte ang. grøfting og landbruksplan – tiltak.			
1.4	Bondekaffe/ bondepub.	Etablere uformell sosial arena hvor bønder kan møtes.	*Variere mellom bondepub og bondekafe *De bør være et nærmere samarbeid med Nærøy bønder om aktiviteter. *Eks. ”tilskuddspub” når tilskuddet kommer.	Faglagene, Gårdbrukere	Faglagene, evt. egenandel.	Hvert år.
1.5	Fagmøte med forsøksringen	Faglig oppdatering og utvikling.	*Møte med Forsøksringen med et bestemt faglig tema. *Ute i felten i feltsesongen, inne med teori i vintersesongen.	Landskontoret, Norsk landbruksrådgivning, Faglagene	Egenandel, Ordinær budsjett og faglagene.	Hvert år.
1.6	Satsning innenfor gris- og egg produksjon	Offensivt utnytte rommet i konsesjonsgrenser og marked.	*Kompetanseheving og faglig utvikling. *Fortsatt satsning på ”Vikna egg”.	Landbrukskontoret. Norsk landbruksrådgivning.	Ordinært budsjett og egenandel.	Etter behov.
1.7	Videreutvikle volumproduksjon	*Stimulere til oppretthold av melkeproduksjon ved økt fokus ved investeringsmidler/ fornying av driftsapparat. * Produsere/utnytte melkevoten fullt ut.	*Økt samarbeid med Innovasjon Norge og Norsk Landbruksrådgivning (utarbeide tegninger og økonomisk analyse). *Få disse instansene til gårdbrukerne på befaring.	Landbrukskontoret, Norsk landbruksrådgivning.	Landbrukskontoret, Faglagene.	Etter behov.
1.8	Veterinærtjenesten – Tilrettelegging og beredskap for klinisk veterinæravakt.	Fra 1.1.2008 overtok kommunene ansvaret for tilfredstillende tilgang på dyrehelsepersonell og ansvar for klinisk veterinæravakt.	*Sikre at veterinærtjenesten blir best mulig for husdyrholdene i Vikna. *Leka kommune ansvar for ordningen for kommunene Vikna, Nærøy og Leka.	Landbrukskontoret, Faglagene	Staten, kommunene.	Overført Leka kommune i 2008.

1.9	Økt storfekjøttproduksjon	*Det er underdektning av storfekjøtt i det norske markedet. Det skyldes nedgang i antall melkekyr uten at antall ammekyr har økt tilsvarende.	*Kompetanseheving og faglig utvikling. Sentralt jobbes det med: *Utvikling av rimelige og rasjonelle bygningsløsninger. *Økt støtte til investering og finansiering av bygg og innkjøp av dyr.	Landbrukskontoret, faglagene, Norsk landbruksrådgivning.	Ordinært budsjett, Evt. egenandel.	Etter behov.
1.10	Bedre agronomi	Mange åkrer bærer preg av dårlig hevd. Gjengroing, manglende grøfting. Resulterer dårlig avlinger.	*Grøftilskudd jfr. punkt 7.4 *Gårdbrukerne må bli flinkere som ”agronomer”. *Matvare produksjonen må økes jfr. punkt 1.11.	Landbrukskontoret, hver enkelt gårdbruker, Norsk landbruksrådgivning.	Staten, den enkelte grunneier.	
1.11	Økt matvareproduksjon i forhold til stortingsmelding 9 (2011-2012).	Viktigste mål i St.meld 9 er å øke matvareproduksjonen med takt med etterspørselen til en økende befolkning. *1 % mer mat per år i 20 år.	For å øke matvareproduksjonen: *Mer nydyrking. *Bedre avlinger / bedre agronomi. *Mer grøfting. *Økt satsning på volumproduksjon melk og kjøtt.	Landbrukskontoret, hver enkelt gårdbruker, faglag, Norsk landbruksrådgivning.		
1.12	Økt tilskudd på mindre jordstykker	*Flere slutter og det blir lengre avstander til dyrka mark. De minste lappene blir ofte liggende brakk pga. dårlig tid og større maskinparker.	I jordbruksforhandlingene bør innvilges et ekstra tilskudd for areal under 15 dekar, for å unngå brakklegging.	Faglagene	Staten.	Hvert år.

Strategi 2: Det skal arbeides for økt aktivitet i skog og utmark.

Nr.	Tiltak	Formål	Innhold	Ansvar	Kostnad/ finans	Gjennomf.
2.1	Økt innsats på vedprodukt./ utnyttelse av lauvskogen.	*Ta i bruk å utnytte lokale ressurser. Forbedre elgbeitene. *Motivere gårdbrukerne til å utnytte lausskog-ressursene.	*Samarbeide om utstyr og ev. byttarbeid, flere i lag. *Skogdager.	Gårdbrukerne selv, Skogbrukssjef.	Rentemidler	Etter behov.
2.2	Stell av ungskog, ungskogpleie, tynning, gjødsling. Bruk av skogmidlene.	Ta vare på og pleie de investeringene som er gjort i forbindelse med skogreisningen.	*Motivere skogeiere og bevist bruk av økonomiske virkemidler. *Skogdager.	Gårdbrukerne selv, Skogbrukssjef.		Hvert år.
2.3	Organisering av grunneierlag.	*Deler av kommunen er fortsatt ikke i utmarkslag. *Økt utnyttelse av utm.ressursene.	*Motivere gårdbrukerne til å samarbeide om utmarksressursene.	Utmarksrådet, Gårdbrukeren selv, Landbrukskontoret		Etter behov.
2.4	Bruken av skogmidlene 2013	Kommunen får tildelt midler og har ansvar for å prioritere bruken av disse.	*Utarbeide lokale mål og strategier for bruken av skogmidlene, sammen med næringen.	Skogbrukssjef		Hvert år.
2.5	Utmark- reiseliv	*Grunneierne i Vikna har stor tilgang på utmarksområder som i dag ligger delvis urørt. *Bedre samarbeid mellom grunneiere og reiselivsnæringen.	*Bedre samarbeid med reiselivsbransjen – skape møtearena. *Større markedsføring. *Mer salg av jaktkort med tilbud om overnatting m.m.	Utmarksrådet, Kommunen, Næringsforeningen, Gårdbrukeren selv.		2013 →

2.6	Bestandsregulering av rev	Det må motiveres for å skyte mer rev.	*Burde vært aktiveringstiltak til ungdom.	Utmarksrådet, Vikna jeger og fisk		2013→
2.7	Videreforedling av lokalt tømmer	Fokus på videreforedling av lokalt tømmer.		Gårdbrukeren. Skogbrukssjef		Fortløpende.
2.8	Etablering av bioenergianlegg i omegn Rørvik/Kolvereid	Det er etablert et anlegg i Kolvereid som bør utnyttes	*Rydding langs dyrka mark mot skog. *Flisfyringstilskudd ca. 35 kr pr. kbm.	Skogbrukssjef, skogeiere, grunneiere, Bioenergi Ytre Namdal		Fortløpende.
2.9	Skogprosjektet Ytre Namdal og Bindal	Økt vekt på klimaskog	Prosjektet videreføres ut 2013	Egen prosjektstilling og skogbrukssjef		Etter behov.
3.0	Bestandsplan for Vikna rådyr	Formål å lage en felles bestandsplan for hele Vikna kommune.	*Økt skyting av antall rådyr. *Bedre organisering. *Økt satsning på salg av rådyrjakt kort.	Utmarksrådet, Landbrukskontoret		2013

Strategi 3: Det skal arbeides for å oppmuntre til nyskaping og etablering av nye arbeidsplasser innen for landbruksnæringen.

Nr.	Tiltak	Formål	Innhold	Ansvar	Kostnad/finans	Gjennomf.
3.1	Torgsalg i Rørvik/andre steder med lokale produsenter.	Å få omsatt lokale produkter, økte fortjenesten til produsentene og alliansebygging.	*Norveg organiserer boder under skreifestivalen og andre tilstendigheter. *Næringsforeningen har ansvaret for å samle interessante produsenter til eks. hurtigrutas dag m.m. *Samarbeid med Nam-Namdalen.	Kommunen, Norveg, Næringsforeningen.	Evt. egenandel på bod plasser.	Hvert år.

3.2	Fagturer /"Gårdkjærringstur"	*Gi produsentene mulighet til å være med på fagtur for å få faglig – og sosial utvikling. *Sosialt og motiverende for kvinnene på gårdene.	*Dags eller to dagers turer til ulike steder. *Fellesturer for produsentene i Vikna, Nærøy og Leka.	Landbrukskontoret, Norsk landbruksrådgivning, Faglagene.	Egenandeler.	Hvert år.
3.3	Videreforedling av mat m.m.	Se på muligheten for å få økt verdiskapning lokalt basert på råstoffet utegangersau og andre landbruksprodukter	*Ytre Namdal villsaulag er etablert. *Mars 2013, 2-dagers kurs i gammelnorsk sau og skjøtsel av kystlynghei. *Kurs innenfor videreforedling.	Faglagene, Kommunen	Egenandeler	Etter behov.
3.4	Grønn omsorg / Gården som pedagogisk ressurs.	*Gi gården økte innteks- og aktivitetsmuligheter. *Gi brukerne / kunden/klienten/ Besøkende et meningsfylt og utbytterikt opphold. *Gi helse- og sosialetaten/skolene en hensiktsmessig samarbeidspartner.	*Støtte de gårdene som er i oppstartingsfasen. *Informere om mulighetene og behovene for ”grønn omsorg” /gården som pedagogisk ressurs. Tidligere har en gårdbruker og to lærere vært på kurs.	Kommunen i samarbeid med FMLA, skole- og helse etaten.		2013→
3.5	Videreutdanning – høgskolekurs	Faglig utvikling av bonden	*Samarbeid med høgskolen, videregående og andre læresteder.	Norsk landbruksrådgivning, Val, Mære og HINT.	Egenandel	Etter behov.

Strategi 4: Arealforvaltning skal sikre landbrukets prod. arealer, og det skal legges vekt på bosetting, sysselsetting og driftsmessige gode løsninger. Videre skal det taes hensyn til kulturlandskapet og miljøverdier.

Nr.	Tiltak	Formål	Innhold	Ansvar	Kostnad/ finans	Gjennomf.
4.1	Arealtilgang	*Mange gårdbrukere har for lite areal og mange leier derfor jord. Leiejorda utgjorde ca. 45 % i 2012. *Hovedmålet er å sikre landbruket tilgang på eid areal.	*Alle må enten drive jorda si selv eller leie den bort. Ved utleie av jorda, settes det vilkår om leiekontrakt på min. 10 år. *De som leier bort jorda, bør motiveres for å selge den til aktive bruk.	Landbrukskontoret	Ordinære budsjett.	Fortløpende.
4.2	Styrke jordvernet	*Vern om jorda for å kunne produsere mat på egen jord også i framtiden. *I henhold til St.meld. 9 skal man øke matvareproduksjone. Forutsetter da at man styrker jordvernet.	I henhold til jordloven er omdisponering av jord blitt strengere.	Landbrukskontoret	Ordinære budsjett.	Fortløpende.

Strategi 5: Det skal arbeides for å sikre rekruttering til landbruket og til annen verdiskaping.

Nr.	Tiltak	Formål	Innhold	Ansvar	Kostnad/ finans	Gjennomf.
5.1	Skoleprosjekter	Tilføre skolemiljøet landbruksfaglig kompetanse.	*Gjennomføre ulike prosjekter på ulike tema innenfor landbruket. *Gårdsbesøk – invitere 1. klassen på besøk til en gård og andre klassesetrinn.	Kommune, faglagene, skolen, avløserlaget.	Faglagene	2013 →

			*Landbruksspelet. *Skogplanting. *Invitere en bonde for å snakke til klassen ang. landbruk.			
5.2	Styrking av avløseryrket	Rekruttering av kvalifiserte avløsere.	*Kurs for korttids- og helge avløsning i samarbeid med Indre Namdal. *Skolering av gårdbrukere som arbeidsledere.	Avløserlaget i samarbeid med kommunen, faglagene og produsentlaget.	Staten og avløserlaget.	2013 →
5.3	Å ha 2 stillinger som landbruksvikar via avløserlaget.	*Flere avløsere i distriktet – bedre dekning av sjukdom hos gårdbrukerne. *Ordningen gjelder for Leka, Nærøy, Bindal og Vikna kommune.	*Det er i dag ansatt 2 landbruksvikarer via avløserlaget. *Avløserlaget må i større grad markedsføre ordningen for å utnytte personene fullt ut.	Avløserlaget	Statens og avløserlaget	Hvert år.
5.4	Positiv omtale om landbruket	For å gjøre næringen interessant må næringen selv snakke positivt om å være gårdbruker. Spesielt rundt kjøkkenbordet til neste generasjon.	Gårdbrukerne selv må bli flinkere til å snakke positivt om næringen.	Gårdbrukerne selv, faglagene, produsentlaget.		Hele tiden

Strategi 6: Utvikle og bevare landbrukets kulturlandskap og biologisk mangfold.

Nr.	Tiltak	Formål	Innhold	Ansvar	Kostnad/finans	Gjennomf.
6.1	Ta vare på kulturlandskapet	Gammel kulturmarker i ferd med å bli gjengrodd. Et av formålene er å sette kulturlandskapet på	*Informasjon om SMIL-midler. *Se på muligheten for å samarbeide mellom bønder og foreninger av ulike slag	Kommunen i samarbeid med FMLA.	Ordinære budsjett	Hvert år.

		dagsorden. Samtidig belyse hvilke muligheter som finnes hvis man går inn og tilrettelegger for allmenn bruk av området.	for aktiv utnyttning av kutlurbeite/turområde. *Prioritering av områder med spesielle biologiske behov.			
6.2	Stimulere til gode ”områdetiltak”	Fører til gode og konkrete tiltak i kulturlandskapet og forurensingstiltak i området/grenda.		Grunneiere, faglagene, landbrukskontoret		Hvert år.
6.3	” Fram i lyset”	Synliggjøre/tilrettelegge kutlurminner og kulturmiljøer for allmennheten bedre.	Oppsett av skilt, benker og div.	Grunneiere, faglagene og landbrukskontoret	Ordinære budsjett, SMIL-midler	Hvert år.
6.4	Oppdatering av biologisk mangfold kartet	*Kartlagge nye beiteområder som ikke er kartlagt. *Overføre c-beiteområder til B-områder	*Via regionalt miljøprogram kan grunneiere søke om beitetilskudd på A,B og C områder. A og B-områdene har høyest tilskudd. *Disse områdene prioriteres innenfor SMIL-midlene.	Kommunen og Fylkesmannens miljøvernnavdeling	Ordinære budsjett	2013 - 2014

Strategi 7: Det skal satses på en mer miljøvennlig landbruksproduksjon.

Nr.	Tiltak	Formål	Innhold	Ansvar	Kostnad/ finans	Gjennomf.
7.1	Plastinnsamling	*Flere og flere bruker rundballer. Dette medfører mye plastavfall. *Formålet er å redusere forurensingen.	Matmortuva kommer på gården din å henter etter forespørsel. Henter som regel 2 ganger i året. Alle med husdyrproduksjon burde vært med på denne ordningen	Gårdbrukeren selv	Gratis	Hvert år.
7.2	Økologisk landbruk	Gi råd og veiledning til de som ønsker å legge om til økologisk landbruk.	Åpne møter/kurs med Norsk landbruksrådgiving.	Norsk landbruksrådgiving, landbrukskontoret, faglagene		Etter behov.
7.3	Investeringsstøtte til miljøtiltak (SMIL)	Hindre gjengroing, arealavrenning og forurensing.	Gi råd og veiledning innenfor denne ordningen	Landbrukskontoret i samarbeid med FMLA og Norsk landbruksrådgiving.	SMIL midler og egenandel.	Hvert år.
7.4	Grøftetilskudd	Mye jord bærer preg av manglende drenering. Innføres grøftetilskudd i 2013. Det vil bli mer krevende å være bonde i fremtiden med høyere temperaturer og mer regn.	*Gi råd og veiledning innefor denne ordningen. *Åpent informasjonsmøte med FML januar 2013.	Landbrukskontoret i samarbeid med FMLA.	Tilskudd fra staten og egenandel.	2013 →
7.5	Vanndirektivet – vannforskriften	Vannforskriften setter krav til medvirkning i faglige vurderinger, beslutninger og gjennomføring av tiltak for å oppnå god miljøtilstand i vannet.	Noen vannforekomster i Vikna er plukket ut for å hindre overgjødning og eller gjengroing, som følge av avrenning fra landbruket	Kommunen i samarbeid med fylkesmannens- miljøvern avdeling		2014 →

7.6	Energi – og klimaplan for Vikna kommune 2010 -2020	Redusere klimagassutslipp. Planen ble vedtatt i 2010 og landbruket i Vikna har mye utslipp av klimagasser	Bruke tiltakene som står i planen aktivt.	Kommunen og faglagene	Ordinær drift	Hele tiden.
-----	--	---	---	-----------------------	---------------	-------------

